

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/217/2021
Identifikačné číslo spisu:	8419201914
Dátum vydania rozhodnutia:	15.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8419201914.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom Mýtna 48, P.O.Box 205, Bratislava, proti žalovanej: U. S., nar. XX. E. XXXX, bytom P. U. XXX/XX, S., za účasti osobitného subjektu: Občianske združenie Združenie na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, so sídlom Petzwalova 12, Nitra, IČO: 42 205 735, právne zastúpeného JUDr. Romanom Juríkom, advokátom so sídlom Jazerná 19, Nové Zámky, o zaplatenie 355,52 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 8Csp/103/2019, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2021, sp. zn. 17CoCsp/4/2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2021, sp. zn. 17CoCsp/4/2021 a rozsudok Okresného súdu Kežmarok zo 07. augusta 2020, č. k. 8Csp/103/2019-122, z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej v texte rozhodnutia aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom pre zmeškanie zo 07. augusta 2020, č. k. 8Csp/103/2019 - 122 žalobu - ktorou sa žalobca na žalovanej domáhal zaplatenia sumy 355,52 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania z dôvodu porušenia zmluvných povinností zo zmluvy o pôžičke č. 5008836 z 29.11.2011 s právnym predchodcom žalobcu, ktorej predmetom boli peňažné prostriedky v celkovej výške 799,92 eur - zamietol (výrok I.), konanie v časti zaplatenia sumy 93,60 eur s prísl. zastavil (výrok II.), žalovanej náhradu trov konania nepriznal (výrok III.) a zároveň rozhodol, že osobitný subjekt má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok IV.).

1.1 Prvoinštančný súd uviedol, že žalobca prevzal 3. apríla 2020 predvolanie na pojednávanie určené na 7. augusta 2020 a bol poučený podľa § 278 CSP, svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil podaním doručeným súdu dňa 3. augusta 2020. Neprítomnosť odôvodnil hospodárnosťou konania a pracovnou zaneprázdnenosťou. V oznámení o svojej neúčasti iba vysvetlil dôvod svojej neprítomnosti bez toho, aby zároveň požiadal o odročenie pojednávania. Prvoinštančný súd na návrh osobitného subjektu a žalovanej rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Dospel k záveru, že v danom prípade dôvody uvedené v ospravedlnení, a to hospodárnosť konania a ani pracovná zaneprázdnenosť nie sú

dôvodmi, ktoré majú charakter vážnych okolností podľa § 278 písm. b/ CSP. Preto prvoinštančný súd nad rozsah čiastočného zastavenia konania žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 CSP a v rozsahu čiastočného zastavenia konania podľa § 256 ods. 1 CSP s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté vo vzťahu k osobitnému subjektu samostatným uznesením.

2. Proti zamietavému výroku prvostupňového rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté rozsudkom pre zmeškanie v neprospech žalobcu, podal v zákonom stanovenej lehote žalobca odvolanie. Uviedol v ňom, že podmienky pre rozhodnutie podľa § 278 CSP neboli splnené. Namietal, že svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 7.8.2020 ospravedlnil a navrhol, aby súd konal v jeho neprítomnosti. Tento návrh vylučuje, aby bola naplnená zákonná podmienka pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie, a to neospravedlnená neúčast' na pojednávaní bez vážnych okolností. Žalobca neostal pasívny, na pojednávanie sa síce nedostavil, ale svoju neúčast' ospravedlnil a navrhol, aby súd vo veci konal a rozhodol aj bez jeho účasti na pojednávaní. V prejednávanej veci navyše išlo o bagateľný spor, lebo predmetom konania bola pohľadávka vo výške približne 250 eur. Len samotné trovy konania vzniknuté s účasťou právneho nástupcu žalobcu na pojednávaní by značne navýšili záväzok žalovanej. Ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania bolo tak plne legitímne. Vzhľadom na bagateľnosť sporu sa javilo ako zbytočné aj nariadenie pojednávania, keďže súd mohol vo veci rozhodnúť bez pojednávania. Preto žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 17CoCsp/4/2021 z 25. marca 2021 o odvolaní žalobcu proti rozsudku prvoinštančného súdu rozhodol tak, že odmietol odvolanie žalobcu proti zamietavému výroku prvoinštančného rozsudku okrem sumy 23,40 eur s prísl. (výrok I.) a zrušil zamietavý výrok prvoinštančného rozsudku v rozsahu sumy 23,40 eur s prísl. a v súvisiacich výrokoch o trovách konania žalovanej a osobitného subjektu a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok II.).

3.1 Odvolací súd uviedol, že skúmal podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie vychádzajúc z ust. § 278 CSP, v zmysle ktorého na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a/ na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami. Na to, aby boli splnené podmienky pre vydanie takéhoto rozsudku, musia byť všetky zákonné predpoklady splnené kumulatívne.

3.2 V priebehu konania nebolo možné vyčítať žalobcovi aktívny prístup k sporu, o čom svedčia viaceré procesné úkony, ktorými žalobca čiastočne disponoval s predmetom konania (čl. 99 spisu, čl. 100 súdneho spisu). Prvoinštančný súd doručil žalobcovi predvolanie na pojednávanie určené na 7.8.2020 už dňa 3.4.2020, kedy zároveň upovedomoval žalobcu o odročení predchádzajúceho pojednávania. Žalobcu poučil, že v prípade, pokiaľ sa nedostaví na pojednávanie 7.8.2020, súd bude môcť postupovať podľa § 378 CSP. V podaní, ktorým žalobca čiastočne zobral späť žalobu čo do sumy 93,60 eur (čl. 110 súdneho spisu) žalobca ospravedlnil svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní 7. 8. 2020 o 14:30 hod., ako aj neprítomnosť svojho právneho zástupcu z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a nenavyšovania trov konania v súlade so zásadou hospodárnosti konania. Navrhol, aby súd vo veci rozhodol bez účasti žalobcu a jeho právneho zástupcu. Po čiastočnom späťvzatí žaloby žalobca na žalobe trval, žiadal žalobe vyhovieť a uplatnil si trovy konania. Na pojednávanie dňa 7.8.2020 pred prvoinštančným súdom sa žalobca a ani zástupca žalobcu nedostavili. Žalovaná a osobitný subjekt žiadali vo veci rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Odvolací súd zistil, že prvoinštančný súd mal splnené na pojednávaní dňa 7.8.2020 všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP. Návrh na vydanie kontumačného rozhodnutia podala žalovaná a osobitný subjekt, ktorému toto právo vyplýva priamo z ust. § 95 ods. 2 CSP. Žalobca a jeho zástupca bol na pojednávanie v prejednávanej veci včas a riadne predvolaný, bol poučený o následkoch nedostavenia sa, vrátane vydania rozsudku pre zmeškanie. Je pravdou, že žalobca svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil včas, avšak dôvody, ktoré uviedol v ospravedlnení, nebolo možné považovať za také dôvody, ktoré by mali charakter vážnych okolností podľa § 278 písm. b/ CSP. Samotná okolnosť, že žalobca považuje svoju neúčast' na pojednávaní za nehospodárnu, prípadne že má iné pracovné povinnosti, nie sú tak vážne okolnosti, ktoré by žalobcovi bránili v účasti na pojednávaní, prípadne ktoré by bránili žalobcovi obstarat' zastúpenie žalobcu hospodárne v rámci procesných možností.

3.3 Krajský súd uviedol, že žalobca bol informovaný o tom, že sudca mieni vec prejednať na pojednávaní, bol o tom upovedomený a bol poučený o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie podľa § 278 CSP. Preto, keďže odvolací súd zistil splnenie všetkých podmienok podľa § 278 CSP, dospel k záveru, že prvoinštančný súd čiastočne správne postupoval v rozsahu zamietnutia žaloby okrem sumy 23,40 eur s prísl., a preto podľa § 386 písm. c/ CSP odvolanie žalobcu v tomto rozsahu odmietol, pretože išlo o rozhodnutie, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Odvolací súd však bol povinný prihliadnuť na okolnosť, že režimu vydania kontumačného rozhodnutia nepodliehala pôvodne uplatnená časť pohľadávky vo výške 23,40 eur s prísl., pretože v čase rozhodovania prvoinštančného súdu dňa 7.8.2020 žalobca už zobral o uvedenú časť uplatneného nároku žalobu späť. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že pôvodne uplatnená suma žalobcom v rozsahu 355,52 eur s prísl. bola znížená čiastočným späťvzatím v rozsahu 23,40 eur podľa podania na čl. 99 súdneho spisu a následne ďalším späťvzatím žaloby vo výške 93,60 eur na čl. 100 súdneho spisu. Prvoinštančný súd si zrejme prvé čiastočné späťvzatie žaloby nevšimol a o zastavení konania rozhodol len v rozsahu 93,60 eur s prísl., vo zvyšku aj s čiastočným späťvzatím žaloby čo do sumy 23,40 eur s prísl. žalobu zamietol. Tento postup nebol v súlade s ust. § 212 ods. 2 CSP, keď rozsudkom sa rozhoduje o celej prejednávanej veci. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. Súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Keďže v zamietavom výroku prvoinštančný súd rozhodol o niečom, čo už nebolo predmetom konania pre späťvzatie žaloby, v tomto rozsahu odvolací súd napadnutý výrok prvoinštančného rozsudku zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd tak postupoval podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP s tým, že úlohou prvoinštančného súdu bude tak rozhodnúť o čiastočnom späťvzatí žaloby v rozsahu 23,40 eur s prísl. (čl. 99 súdneho spisu) a zároveň bude povinnosťou prvoinštančného súdu rozhodnúť aj o trovách strán sporu a osobitného subjektu.

4. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorým podľa ust. § 420 písm. f) CSP napadol uznesenie v celom rozsahu a navrhol, aby dovolací súd na základe ustanovenia § 449 ods. 2 CSP uznesenie odvolacieho súdu vrátane prvostupňového rozsudku zrušil.

4.1 Dovolateľ uviedol, že právne posúdenie nesplnenia podmienky ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní z vážnych dôvodov, je v rozpore s jedným z kľúčových ústavnoprávných princípov fungovania justície, ktorým je princíp hospodárnosti konania, zakotvený v článku 17 CSP. Toto ustanovenie *expressis verbis* zakotvuje povinnosť súdu konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu. V predmetnej veci súd I. inštancie rozhodoval o bagatelnom spore a vec mohol rozhodnúť podľa § 297 písm. b) CSP v súlade s princípom hospodárnosti konania. Neurobil tak a vo veci nariadil pojednávanie. Dovolateľ uviedol, že svoju neúčasť na ňom ospravedlnil práve z dôvodu hospodárnosti konania, keďže finančné a časové náklady na zabezpečenie jeho účasti, resp. účasti jeho právneho zástupcu na pojednávaní boli s ohľadom na predmet sporu vysoké a navrhol, aby súd vo veci rozhodol s tým, že trvá na žalobe. Správne mal súd I. inštancie rozhodnúť rozsudkom vo veci samej. Dovolateľ vo veci postupoval plne s rešpektom k princípu hospodárnosti konania, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Právne posúdenie dôvodu ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní s ohľadom na hospodárnosť konania odvolacím súdom (rovnako ako súdom I. inštancie) ako nedostatočného je v rozpore s týmto princípom a jeho porušenie znamená porušenie jeho práva na spravodlivý proces napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu.

4.2 Naviac odvolací súd absolútne ignoroval účel rozsudku pre zmeškanie žalobcu vyjadrený v § 278 CSP, ktorý je následkom procesnej pasivity žalobcu v konaní. V prejednávanej veci však žalobca nebol vôbec procesne pasívny, keďže súdu navrhol, aby na nariadenom pojednávaní rozhodol bez jeho účasti, resp. jeho právneho zástupcu. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí uplatnil prílišný formalizmus pri posúdení splnenia podmienok pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, ktorým úplne zneagoval účel a obsah ustanovenia § 278 CSP.

4.3 Dovolateľ mal tiež za to, že neboli splnené procesné podmienky pre odmietnutie odvolania podľa § 386 písm. c) CSP, lebo odvolanie bolo podané proti rozsudku pre zmeškanie, avšak z dôvodov, že neboli splnené podmienky pre jeho vydanie. Nešlo tak o rozhodnutie, voči ktorému odvolanie nie je prípustné, čo vylučuje odmietnutie odvolania odvolacím súdom. Správne mal odvolací súd rozsudok súdu I. inštancie zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

5. Žalovaná k dovolaniu žalobcu zaslala písomné podanie v ktorom sa k dovolaniu nevyjadrila. Osobitný subjekt sa k dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolaací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Žalobca v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP.

9.1 Pod porušením práva na spravodlivý proces z hľadiska § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do Ústavou Slovenskej republiky, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolaťela, v dôsledku čoho bolo dovolaťelovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9.2 Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017).

9.3 Dovolaací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Dovolaťel v dovolaní namietal, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP.

11. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a/ na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak

a/ sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b/ žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

12. Rozsudok pre zmeškanie je osobitný druh súdneho rozhodnutia, predstavujúci následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany [porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001; (ďalej len „Komentár“)].

13. Z podkladov spisu vyplývajú nasledujúce skutočnosti :

- žalobca, ktorý predvolanie na súdom nariadené pojednávanie na deň 7. augusta 2010, prevzal 3. apríla 2020, bol poučený o možnosti súdu, že v prípade nedostavenia sa na uvedený termín pojednávania bude môcť postupovať podľa § 278 CSP,

- žalobca sa na pojednávanie nedostavil, pričom svoju neprítomnosť ako aj neprítomnosť právneho zástupcu ospravedlnil z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a nenavýšovania trov konania v súlade so zásadou hospodárnosti konania, zároveň navrhol, aby súd vo veci rozhodol bez jeho účasti a účasti jeho právneho zástupcu,

- žalovaná a osobitný subjekt navrhli na uvedenom pojednávaní rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu a súd prvej inštancie ich návrhu vyhovel,

- odvolací súd, ktorý odvolanie žalobcu odmietol v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na vydanie rozsudku pre zmeškanie boli splnené zákonné podmienky.

14. Súd nižšej inštancie na strane jednej uznali procesnú aktivitu žalobcu, resp. že žalobca v priebehu konania nebol pasívny, avšak na strane druhej sa zhodli v tom, že žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť vážnymi okolnosťami.

14.1 Okolnosti, ktorými môže strana sporu ospravedlniť svoju neprítomnosť na pojednávaní nemožno vymedziť taxatívne, pretože závisia od okolností konkrétneho sporu. V zásade však musí ísť o okolnosti takej intenzity a závažnosti, ktoré znemožňujú účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz, úmrtie v rodine, atď.). Vážnosť okolností je však vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu (porovnaj Komentár str. 1008). Pri rozhodovaní formou kontumačného rozsudku podľa § 274 a § 278 CSP je potrebné vychádzať z kritérií, ktoré zohľadňujú predovšetkým individuálne procesné štádium sporu, stav a výsledky dokazovania a doterajšie správanie strany resp. jej zástupcu, v neprospech ktorej má byť rozsudok pre zmeškanie vydaný. Tieto kritériá nemožno zovšeobecniť.

15. Z vyššie citovaného ustanovenia § 278 CSP je zrejmé, že návrhu na vydanie rozsudku pre zmeškanie môže súd vyhovieť len za kumulatívneho splnenia v tomto ustanovení zakotvených zákonných podmienok.

16. Úlohou súdov v konkrétnom prípade bolo vyriešiť otázku, či ako dôvod ospravedlnenia neprítomnosti možno akceptovať v zmysle argumentácie žalobcu nenavýšovanie trov konania v súlade so zásadou hospodárnosti konania.

16.1 Medzi základné princípy Civilného sporového poriadku patrí princíp hospodárnosti konania zakotvený v článku 17 CSP, ktorý uvádza: Súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16.2 Porušenie princípu procesnej ekonómie zakladá zodpovednosť štátu za nedodržanie práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. Imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces je totiž právo na rozhodnutie v tzv. primeranej lehote, teda bez zbytočných prieťahov v konaní.

16.3 Z podkladov spisu v je zrejmé, že konanie na súde prvej inštancie začalo 28. júna 2019 a pojednávanie vytyčené na termín 17. apríla 2020 bolo odročené na 7. august 2020, kedy súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Je nespornou skutočnosťou, že predmetom sporu bol bagateľný spor.

16.4 Zásada hospodárnosti konania je v čl. 17 CSP vyjadrená tak, že súd koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Vyjadruje požiadavku, aby poskytovanie ochrany práv a oprávnených záujmov v civilnom procese nebolo spojené s neprimeranými finančnými výdavkami, či už súdu, najmä však strán, t.j. aby súdna ochrana bola z materiálneho hľadiska prístupná. Súdna rozhodnutie by malo byť založené nielen na náležite zistenom skutkovom stave a vydané tak rýchlo, ako je to len možné, ale zároveň by malo byť výsledkom procesu, ktorý je možné charakterizovať ako hospodárny. Hospodárnosťou konania sa predovšetkým rozumie čo najnižšia nákladnosť procesu. Zásada rýchlosti konania priamo súvisí so zásadou hospodárnosti konania. Čím konanie trvá kratšie, tým sú náklady nižšie, a naopak. Zmyslom zásady hospodárnosti je, aby konanie netrvalo dlhšie, ako je nevyhnutne potrebné pre zabezpečenie ochrany ohrozených alebo porušených práv, a tým nevznikali stranám a štátu neodôvodnené výdavky. Zásada hospodárnosti je dôležitá predovšetkým pri rozhodovaní o nákladoch konania, aby neslúžilo civilné sporové konania ako súdny nástroj obohacovania určitých osôb. Výdaje, ktoré vznikajú v súvislosti s civilným konaním, však môžu byť pozitívne či negatívne ovplyvnené aj tým, do akej miery je konanie formalizované, resp. formalistické. Každý zbytočný formalizmus totiž spôsobuje predlžovanie konania. Náklady by mali byť

taktiež úmerné významu a hodnote sporu, čo súvisí predovšetkým so spormi o bagateľnú alebo nízku hodnotu, ktoré by mali byť čo najmenej nákladné. Čím totiž budú vyššie náklady na tieto spory, tým menej budú strany ochotné do týchto sporov vstupovať. Vysoké náklady v týchto sporoch tak predstavujú faktickú prekážku využívania civilného procesu na riešenie týchto sporov.

17. S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené skutočnosti, týkajúce sa predmetného sporu, dovolací súd dospel k záveru, že žalobcom uvádzaný dôvod neprítomnosti, spočívajúci v nenavýšovaní trov konania, možno považovať za vážnu okolnosť zakladajúcu ospravedlniteľný dôvod.

18. Dovolací súd skonštatoval, že právne posúdenie neúčasti žalobcu na pojednávaní bolo v rozpore s princípom hospodárnosti zakotveným v čl. 17 CSP. Dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP posúdil ako dôvodné, lebo oba sudy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Preto dovolací súd rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 CSP).

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.